

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VEŘEJNÝ ZÁJEM – POJEM A JEHO POUŽITÍ VE SPRÁVNÍM PRÁVU

Mgr. Jana Křížová, doplněk JUDr. Jindřiška Syllová, CSc.

leden 2015, duben 2016
studie č. 5.352

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

Historické pojetí veřejného zájmu.....	2
Francie – obecně k pojmu obecného zájmu.....	2
Německo – obecně k pojmu veřejného zájmu.....	3
Polsko – obecně k pojmu důležitého veřejného zájmu.....	3
Veřejný zájem v právním řádu ČR.....	4

Historické pojetí veřejného zájmu

Podle odborné literatury „z historického pohledu není pojem veřejného zájmu identický se zájmem státním, hospodářským, sociálním nebo etickým. Tyto zájmy byly dlouhodobě předmětem zvýšené ochrany, což výrazně odráželo stav lidské společnosti v určitém čase. Pozdně moderní doba je charakteristická tím, že veřejný prvek silně proniká do všech oblastí právního řádu..... Střety ve společnosti jsou řešeny kompromisy, ale každý kompromis by měl veřejný zájem respektovat stejně..... Jinak řečeno, veřejným zájmem je soubor všech zájmů, které se slučují a potkávají v pojmu obecné dobro.“¹ Při rozhodování o střetu dvou veřejných zájmů musí veřejný orgán postupovat vážením jednotlivých zájmů tak, že nebude ani jeden ze zájmů zcela narušen, při zohlednění i dalších např. soukromých zájmů. Pokud jsou oba zájmy neslučitelné a není možno dosáhnout kompromisu, je třeba mezi zájmy zvolit zvlášť podle okolností každého případu. To se musí stát i mezi různými veřejnými zájmy svěřujícími různým subjektům (např. dvou obcí).

Francie – obecně k pojmu obecného zájmu

Na francouzském pojetí „L'intérêt général“ (obecný zájem) je pozorovatelný originální zdroj tohoto pojmu. Zdrojem je rousseauovská teorie společenské smlouvy, obecným zájmem nebo též obecnou vůlí se rozumí v podstatě zájem lidí v rámci jednoho státu. Koncepce obecné vůle měla hluboký význam pro formulaci moderního republikánského myšlení, zvláště ve francouzské tradici. Deklarace práv člověka a občana z r. 1789 definovala právo jako výraz obecné vůle (čl. 6).

I ve Francii se jedná o neurčitý pojem. Obecný zájem je vykládán (zejm. prostřednictvím Conseil d'État), protože se často objevuje jako pojem v zákonech nebo nařízeních. V jiné judikatuře je pojem obecného zájmu jako samostatný používán spíše skromně, zejména pro posouzení konfliktu

¹ Mlsna, P. Článek 30. in: Rychetský, P., Langášek, T., Herc, T., Mlsna, P. a kol. Ústava České republiky, Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky, komentář. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 317.

dvou nebo více obecných zájmů, tedy pro účel toho, který zájem v projednávaném případě převáží. Stejně jako v České republice formulují francouzské zákony přesněji účely staveb veřejného zájmu (což je obsaženo zejm. v zákoně R 121-3; code de l'urbanisme). V této oblasti práva je významný také pojem domain public, kterým jsou soubory veřejných staveb, a který implikuje veřejný zájem na těchto stavbách.

Německo – obecně k pojmu veřejného zájmu

Veřejný zájem (Öffentliches Interesse) je v Německu v zákonech běžně používaný neurčitý právní pojem, který staví zájmy společného dobra nad individuální zájmy. Veřejný zájem není v pozitivním právu nadefinován. Jeho vymezení obstarává odborná literatura a judikatura. Požadavky veřejného zájmu se projeví teprve v rámci celkového posouzení významu a účelu každé zákonné úpravy, která tento pojem používá. Podle odborné literatury nemá vždy veřejný zájem přednost před zájmy jednotlivce. V některých případech zákon vyžaduje vzájemnou rovnováhu mezi zájmy veřejnosti a stran, které představují zájem jednotlivce (zájem soukromý). Např. podle čl. 14 odst. 3 Základního zákona v případě vyvlastnění nebo v případě § 1 odst. 7 BauGB (stavební zákon) při vytváření územních plánů se hledá rovnováha mezi veřejnými a soukromými zájmy (pojem Interesse der Allgemeinheit je považován právě za zájem, který už obsahuje rovnováhu mezi veřejnými a dalšími zájmy)². Ve správním právu je v Německu veřejný zájem obvykle spojen s oprávněnými obecnými zájmy (Schutzwürdigen Interessen der Allgemeinheit). Správní úřad má právo na vlastní uvážení při posuzování, zda požadavky veřejného zájmu převáží, což je povětšinou tehdy, pokud se jedná o zájem obecného nebo veřejného blaha, o které nebo o jehož ohrožení jde.³

Polsko – obecně k pojmu důležitého veřejného zájmu

Pojem důležitého veřejného zájmu (wazny interes publiczny) je obsažen v polské ústavě v čl. 22 v souvislosti s omezením ekonomické svobody. Pojem není definován, ale „*přijímá se to, že veřejným zájmem je bezpečnost státu, veřejný pořádek, ochrana přírody, veřejného zdraví a veřejné morálky. Hranice tohoto pojetí jsou určeny jednak pozitivně tím, že se jedná o postulativní hodnoty,*

2 Von Münch, I., Kunig, P. (eds.) Grundgesetz, Kommentar. München, C. H. Beck 2012, s. 1183.

3 Weber, K. (ed.) Rechtswörterbuch. München, C. H. Beck 2011, s. 869.

jednak negativním způsobem tak, že jsou popsány jevy a příklady, které z hlediska státu a zainteresovaných orgánů nesmí být zahrnuty do okruhu veřejného zájmu. Potřeba legislativní precizace veřejného zájmu je určena zejména nebezpečím zneužití pojmu veřejného zájmu.“⁴

Veřejný zájem v právním řádu ČR

S pojmem *veřejného zájmu* se v právním řádu ČR lze setkat velmi často. V rovině ústavního pořádku je důležité jeho stanovení samotnou Listinou základních práv a svobod (dále Listina), na které v zákonné rovině navazuje celá řada předpisů. Listina s pojmem *veřejného zájmu* operuje v čl. 11, v souvislosti se zakotvením vlastnického práva. V odst. 2 předmětného ustanovení uvádí, že zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a *veřejného zájmu* smí být pouze ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob, s tím, že zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice. Zásadního významu je ustanovení čl. 11 odst. 4 Listiny, podle něhož je vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva možné *ve veřejném zájmu*, a to na základě zákona a za náhradu.

Na zákonné úrovni s pojmem *veřejného zájmu* obsahuje řada předpisů převážně veřejného práva.^{5,6} Pro ilustraci níže demonstrativně uvádíme některá ustanovení konkrétních norem:

➤ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále SŘ)

Podle ustanovení § 2 odst. 4 SŘ správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s *veřejným zájmem* a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

➤ zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále stavZ)

Jedním z úkolů územního plánování je podle ustanovení § 19 stavZ prověřovat a posuzovat potřebu

⁴ Banaszak, B. Konstitucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz. Warszawa, C. H. Beck 2009, s.

⁵ Institut *veřejného zájmu* se objevuje i v právu soukromém. Pracuje s ním například zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále OZ). Podle § 1038 OZ lze vlastnické právo omezit nebo věc vyvlastnit *ve veřejném zájmu*, který nelze uspokojit jinak, a jen na základě zákona.

⁶ Z hlediska časového není *veřejný zájem* v právním řádu ČR pojmem novým. Hovoří se o něm např. v Slovníku veřejného práva Československého – Svazek V., na s. 492-493, kde je spojován se „všeúčinností díla“ - viz HOETZEL, Jiří; WEYR, František. *Slovník veřejného práva Československého - Svazek V.* Repr. původního vyd. z roku 1948. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2000, 1098 s. ISBN 80-902752-9-X.

změn v území, *veřejný zájem* na jejich provedení, jejich přínosy, problémy, rizika s ohledem například na veřejné zdraví, životní prostředí, geologickou stavbu území, vliv na veřejnou infrastrukturu a na její hospodárné využívání.

➤ **zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů (dále vyvlastňovací zákon)**

Dle ustanovení § 3 odst. 1 vyvlastňovacího zákona spočívá naplnění jedné z hmotněprávních podmínek pro nejkrajnější zásah do vlastnického práva ve skutečnosti, že *veřejný zájem* musí převažovat nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného.

➤ **zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o majetku státu)**

Bezúplatně lze věc ve vlastnictví České republiky, v souladu s ustanovením § 22 odst. 2 zákona o majetku státu, převést pouze ve *veřejném zájmu*, anebo je-li bezúplatný převod hospodárnější než jiný způsob naložení s věcí nebo stanoví-li tak zvláštní právní předpis.

➤ **zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále telekomunikační zákon)**

Ustanovení § 124 telekomunikačního zákona explicitně uvádí, že opatření obecné povahy jsou závazná pro právnické a fyzické osoby vykonávající komunikační činnosti, s tím, že nabývají účinnosti patnáctým dnem ode dne uveřejnění v Telekomunikačním věstníku. Bude-li tak vyžadovat *veřejný zájem*, lze stanovit dřívější počátek jejich účinnosti, nejdříve však na den uveřejnění.

➤ **zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále vodní zákon)**

Vodoprávní úřad je podle ustanovení § 6 odst. 4 vodního zákona oprávněn nakládání s povrchovými vodami rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy bez náhrady upravit, omezit, popřípadě zakázat, vyžaduje-li to *veřejný zájem*, zejména dochází-li při něm k porušování povinností podle odstavce 3 předmětného ustanovení nebo z důvodu bezpečnosti osob.

Pojem *veřejného zájmu* není v právním řádu ČR nikterak definován – spadá do kategorie tzv. **neurčitých právních pojmů**⁷ - slovních výrazů užitých v právních normách správního práva, které nejsou právem přesně definovány nebo určeny svým vlastním jazykovým významem.⁸ Specifický rys neurčitých právních pojmů spočívá ve skutečnosti, že jejich neurčitost se promítá jak do jejich obsahu, tak do jejich rozsahu.⁹ Aplikace neurčitého právního pojmu, který není možné přesně jevově vymezit a dostatečně právně definovat, vždy závisí na odborném posouzení správního orgánu v každém jednotlivém případě. Tím zákonodárce vytváří veřejné správě prostor, aby zhodnotila, zda konkrétní situace může být subsumována pod rozsah takového pojmu či nikoli. Neurčitost neurčitých právních pojmů se v zákonech, které s nimi pracují, často snižuje tím, že v téže nebo jiné zákonné normě se blíže uvedou, popř. nastíní znaky těchto pojmů za pomoci využití příkladných výčtů nebo obdobných pojmů, a to buď obecně, či pro vybrané věci nebo oblasti činnosti. Rovněž se můžeme setkat s řešením, kdy zákonodárce ukládá, aby byl neurčitý právní pojem upřesněn v prováděcím předpise.¹⁰

Správní orgán je povinen normu, která s neurčitým právním pojmem operuje, aplikovat na konkrétní skutkovou podstatu. Záleží přitom pouze na něm, zda dojde k závěru, že v konkrétním případě k (ne)naplnění rozsahu neurčitého právního pojmu došlo. V této souvislosti, jak bude blíže přiblíženo v rámci soudní judikatury, nesmí dojít k ingerenci moci výkonné. Dojde-li správní orgán k závěru, že v souvislosti s daným skutkovým stavem k naplnění obsahu neurčitého právního pojmu došlo, je zavázán dále postupovat způsobem, který je v příslušné normě stanoven.¹¹

Na tomto místě rovněž vyvstává otázka, jak se neurčité právní pojmy odlišují od tzv. správního uvážení¹², dalšího, obsahově blízkého institutu správního práva, který je s problematikou neurčitých právních pojmů často spojován, ale svou podstatou se jednoznačně odlišuje.¹³ V obou popisovaných případech se jedná o úzce propojené správně-právní instituty, které se často vyskytují

7 Další typické neurčité právní pojmy jsou například: veřejný pořádek, přiměřená lhůta, zdravé životní podmínky, veřejný pořádek, množství větší než malé aj.

8 Viz SKULOVÁ, Soňa. *Správní uvážení: základní charakteristika a souvislosti pojmu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, s. 22.

9 K všestrannému teoretickému rozboru neurčitých právních pojmů – blíže viz BAŽIL, Zdeněk. *Neurčité právní pojmy a uvážení při aplikaci norem správního práva: (se zvláštním zřetelem na judikaturu bývalého čl. nejvyššího správního soudu)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1993, s. 32 a násl.

10 Srov. HENDRYCH, Dušan et al. *Právní slovník*. 3. podstatně rozš. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 517-518. (neurčité právní pojmy).

11 Příslušná norma přitom v souvislosti s naplněním neurčitého právního pojmu může spojovat jediné možné řešení (postup), nebo počítá s tzv. správním uvážením (viz výše), kterým tak správnímu orgánu při rozhodování dává na výběr. 12 Někdy je možné se setkat s pojmem volného uvážení, popř. s diskreční pravomocí správního orgánu.

13 Viz PRŮCHA, Petr. *Základní pojmy a instituty správního práva*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 127.

ve vzájemné kombinaci. Oba za účelem interpretace a aplikace norem správního práva poskytují příslušnému správnímu orgánu (jasně vymezený) prostor k uplatnění vlastních úvah, jinými slovy dávají tomuto orgánu jistou míru volnosti. Odlišením analyzovaných institutů se zabývá Z. Bažil¹⁴ v jeho, již citovaném díle, kdy uvádí, že: „Rozdíl mezi neurčitými právními pojmy a volným uvážením spočívá tedy v tom, že uvážení u těchto pojmů se zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její vyhodnocení, zatímco volné uvážení je orientováno na způsob užití právního následku....“. Další rozdíl spočívá ve skutečnosti, že zatímco neurčitý právní pojem se většinou objevuje ve stádiích před vydáním rozhodnutím, správní uvážení se uplatňuje až ve vztahu k vlastnímu rozhodnutí. Odlišnost lze rovněž spatřovat v legislativní technice, která se pro zařazení obou institutů do právních předpisů užívá. Jak bylo již uvedeno, v případě neurčitých právních pojmů se používá slov či sousloví, jejichž obsah a rozsah ze samotného znění není možné definovat. Pro úplnost uvádíme, že odchylku představuje i výskyt těchto institutů ve struktuře právních norem. Neurčité pojmy nalezneme zejména v hypotézách a dispozicích právních norem¹⁵, správní uvážení pak v sankcích, které by z důvodu naplnění požadavku právní jistoty neměly být stanoveny neurčitě.

Pro určení rozsahu neurčitých právních pojmů je zásadního významu rozhodovací praxe soudů.¹⁶ V souvislosti s analyzovaným *veřejným zájmem* považujeme za důležité uvést především následující judikáty:

- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94;
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04;
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/08;
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 2 As 11/2003-164;
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 5 As 11/2003-66;
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 10. 5. 2013, sp. zn. 6 As 65/2012-161.

Za účelem správné aplikace pojmu *veřejného zájmu* je nutné vážit různé protichůdné zájmy, které by samy o sobě mohly být pro jeho naplnění postačující v případech jiných.¹⁷ Na tuto

14 Srov. BAŽIL, Zdeněk. *Neurčité právní pojmy a uvážení při aplikaci norem správního práva: (se zvláštním zřetelem na judikaturu bývalého čsl. nejvyššího správního soudu)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1993, s. 32.

15 Hypotéza je částí právní normy stanovící podmínky, předpoklady, za nichž se má uskutečnit vlastní pravidlo chování, které je obsaženo v dispozici právní normy.

16 Ústavní soud je v textu dále označován také jako ÚS, Nejvyšší správní soud také jako NSS.

17 TOŠNER, Ondřej. *Veřejný zájem a jeho normování zákonem*. *Právník*, 2009, ročník 98, č. 3, s. 227.

skutečnost je vhodné vztáhnout kritéria vyjádřená Ústavním soudem v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 4/94, který uvádí, že v daném případě je nezbytné zvažovat kritérium: 1. vhodnosti (zda bude naplněním *veřejného zájmu* dosaženo sledovaného cíle), 2. potřebnosti (zda není možné daného cíle dosáhnout jinak) a 3. závažnosti (s ohledem na posouzení závažnosti kolidujících *veřejných zájmů*).

Prokazováním *veřejného zájmu* a jeho převahou nad zájmy soukromými, zejména nad *veřejným zájmem* na urychlené realizaci stavby se ÚS zabýval ve věci sp. zn. Pl. ÚS 24/04.¹⁸ Konkrétně se jednalo o napadení ustanovení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o vnitrozemské plavbě). Předmětné ustanovení zákona o vnitrozemské plavbě explicitně uvádělo, že rozvoj a modernizace vodní cesty vymezené vodním tokem Labe od říčního km 129,1 (Pardubice), na státní hranici se Spolkovou republikou Německo a vodním tokem Vltava od říčního km 91,5 (Třebenice) včetně plavebního kanálu Vraňany – Hořín po soutok s vodním tokem Labe včetně výústní části vodního toku Berounky po přístav Radotín, je ve *veřejném zájmu*. ÚS ve svém rozhodnutí shledal, že napadené ustanovení je neslučitelné s principy právního státu, zejména s principem dělby moci.¹⁹ Blíže konstatoval, že předmětné ustanovení zákona o vnitrozemské plavbě tím, že upravuje jedinečný případ, tak svou povahou de facto představuje individuální správní akt. Tím dochází, mimo jiné, k tomu, že příslušný správní orgán ve správním řízení nemůže zjišťovat *veřejný zájem* na rozvoji a modernizaci specifikované vodní cesty, a to z toho důvodu, že *veřejný zájem* je určen již samotným zákonem. ÚS znovu připomíná, že zjišťování *veřejného zájmu* je typickou pravomocí moci výkonné v rámci správního řízení, s tím, že za tímto účelem dochází k poměřování různých partikulárních zájmů, ke zvážení všech rozporů a připomínek a z odůvodnění správního rozhodnutí pak musí jasně vyplynout, proč *veřejný zájem* v dané věci nad těmito jinými zájmy převážil. V konkrétní věci tak není možné *veřejný zájem* a priori stanovit. Dnem 29. 8. 2005 bylo ustanovení § 3a zákona o vnitrozemské plavbě Ústavním soudem zrušeno.

Shora uvedené závěry ÚS obdobně dopadají na případ zákona č. 544/2005 Sb., o výstavbě vzletové a přistávací dráhy 06R – 24L letiště Praha Ruzyně (dále zákon o letišti Praha Ruzyně). ÚS ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 24/08 neshledal důvod se od nich odchýlit. Dnem 11. 5. 2009 byl z důvodu protiústavnosti celý zákon o letišti Praha Ruzyně zrušen.

Problematikou doložení *veřejného zájmu* na zachování nepovolené stavby se zabýval

18 Viz AMBRUSOVÁ, Eva a Eva ŠROMOVÁ. *Vyvlastňovací řízení od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2009, s. 89.

19 V této souvislosti poukázal na rozpor s ustanovením čl. 1, čl. 2 odst. 1 a 3, čl. 81 a čl. 90 Ústavy České republiky a rovněž čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ve věci sp. zn. 2 As 11/2003-164. Uvedl, že tento neurčitý právní pojem nesmí být v rozporu s platnými právními předpisy, přičemž lze dovodit, že jde o takový zájem, který lze označit za obecný či veřejně prospěšný, případně za zájem společnosti jako celku.

Vymezení *veřejného zájmu* a jeho odlišení od správního uvážení NSS řešil v rozhodnutí ve věci sp. zn. 5 As 11/2003-66, kdy uvedl, že při interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její hodnocení, naproti tomu v případě správního uvážení je úvaha orientována na způsob užití právního následku.²⁰ V daném rozsudku se NSS vyjádřil k problematice *veřejného zájmu* v souvislosti s omezením vlastnických práv v rámci institutu vyvlastnění. Došel k závěru, že *veřejný zájem* je nutno chápat jako zájem obecně prospěšný, s tím, že v případě krajního zásahu do vlastnického práva jej nelze spatřovat pouze v zájmu státu či státních institucí, ale může být dán i tehdy, je-li nutné umožnit užívání věci v soukromém vlastnictví.

Na základě shora uvedeného lze shrnout, že v konkrétní věci nesmí být *veřejný zájem* a priori v zákoně stanoven. Od těchto případů je však třeba striktně odlišovat případy, kdy je *veřejný zájem* v příslušných ustanoveních zákona spjat s realizací některých specifických staveb, zařízení nebo činností, a to nezávisle na skutečnosti, zda jsou tyto činnosti zajišťovány subjekty veřejného práva, nebo subjekty práva soukromého, které jsou oprávněny provozovat podnikání ve vymezených sektorech hospodářství.²¹ V určité množině případů tak, jinými slovy, *veřejný zájem* právním předpisem být normován může. „*Afinitu k veřejnému zájmu tradičně vykazuje provozování technické a dopravní infrastruktury. Zmínit je zapotřebí podnikání v elektrárenství, plynárenství a teplárenství a podnikání ve vodárenství, podnikání při správě dopravních cest a v dopravě, zejména pokud jde o pozemní komunikace a silniční dopravu, a železniční dráhy a drážní dopravu.*”²²

V zákonné rovině je *veřejný zájem* se specifickým, druhově vymezeným typem záměru, určitou vlastností stavby, jejím charakterem, daným způsobem jejího využití a určením, popř. výkonem činnosti spojován například v následujících případech:

²⁰ Srov. pozn. č. 10 této práce.

²¹ Srov. HANDRLICA, Jakub. Soukromoprávní osoby nadané expropriačním titulem a jejich oprávnění v rovině veřejného práva. *Právní rozhledy*, roč. 22, č. 13/14, 2014, s. 476.

²² STAŠA, Josef. K některým veřejnoprávním a soukromoprávním aspektům podnikání. *Správní právo*, roč. 44, č. 1-2, 2011, s. 94-95.

- podle ustanovení § 2 odst. 5 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů se *veřejným zájmem* v oblasti kombinované dopravy rozumí zájem na podpoře ekologicky šetrnějšího způsobu dopravy, s tím, že podporou kombinované dopravy ve *veřejném zájmu* se rozumí sleva na dani podle zvláštního právního předpisu;²³
- v souladu s ustanovením § 3 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále *energZ*) se přenos elektřiny, přeprava plynu, distribuce elektřiny a distribuce plynu, uskladňování plynu, výroba a rozvod tepelné energie uskutečňují ve *veřejném zájmu*;²⁴
- dle ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů se vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu zřizují a provozují ve *veřejném zájmu*;
- ve *veřejném zájmu* se podle ustanovení § 7 odst. 2 telekomunikačního zákona uskutečňuje zajišťování veřejné komunikační sítě, poskytování veřejně dostupné služby elektronických komunikací a zajišťování sítí elektronických komunikací pro účely bezpečnosti státu;
- ve smyslu ustanovení § 33 odst. 1 zákona č. 164/2001 Sb., zákona o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon) se *veřejným zájmem* pro účely zásahu do vlastnického práva k nemovitosti rozumí zájem na vyhledávání a využití zdroje k léčebným účelům a zájem na ochraně zdrojů v zájmu zachování jejich kvalitativních a kvantitativních vlastností a zdravotní nezávadnosti.

²³ Srov. ustanovení § 2 odst. 17 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Ve *veřejném zájmu* se uskutečňuje zřizování a provozování distribuční soustavy v elektroenergetice (§ 2 odst. 2 písm. a) *energZ*), přenosové soustavy v elektroenergetice (§ 2 odst. 2 písm. a) bod 10 *energZ*), výroben elektřiny o celkovém instalovaném výkonu 100 MW a více, s možností poskytovat podpůrné služby k zajištění provozu elektrizační soustavy (§ 2 odst. 2 písm. a) bod 18 *energZ*), distribuční soustavy v plynárenství (§ 2 odst. 2 písm. b) bod 1 *energZ*), zásobníku plynu (§ 2 odst. 2 písm. b) bod 13 *energZ*), přepravní soustavy v plynárenství (§ 2 odst. 2 písm. b) bod 15 *energZ*), soustavy zásobování tepelnou energií (§ 2 odst. 2 písm. c) bod 14 *energZ*).

ZÁVĚR:

Veřejný zájem řadíme do kategorie neurčitých právních pojmů. Jedná se o institut správního práva, který se často objevuje ve spojení se správním uvážením, od něhož se však svou podstatou odlišuje. V souladu s judikaturou ČR je rozsah a obsah pojmu *veřejného zájmu* dynamický, může se měnit, často bývá podmíněn časem a místem aplikace normy a je nezbytné jej chápat jako zájem obecný či veřejně prospěšný. *Veřejný zájem* nemůže být v konkrétním případě paušálně normován právním předpisem. Jeho posouzení náleží v každém jednotlivém případě do pravomoci moci výkonné, která je povinna po zvážení všech okolností tento neurčitý právní pojem pečlivě identifikovat. Právní řád ČR však umožňuje stanovení *veřejného zájmu* v souvislosti s druhově vymezeným typem záměru, popř. výkonem činnosti. Typicky se s takovým legislativním řešením setkáváme v oblasti energetiky, dopravy, vodního hospodářství aj.

Prameny

1. právní předpisy citované v textu
2. AMBRUSOVÁ, Eva a Eva ŠROMOVÁ. *Vyvlastňovací řízení od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2009, 231 s. ISBN 978-80-7263-554-2.
3. BAŽIL, Zdeněk. *Neurčité právní pojmy a uvážení při aplikaci norem správního práva: (se zvláštním zřetelem na judikaturu bývalého čl. nejvyššího správního soudu)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1993, 78 s. ISSN 0231-8601.
4. HANDRLICA, Jakub. Soukromoprávní osoby nadané expropriačním titulem a jejich oprávnění v rovině veřejného práva. *Právní rozhledy*, roč. 22, č. 13/14, 2014, s. 473-478. 1210-6410.
5. HENDRYCH, Dušan et al. *Právnícký slovník*. 3. podstatně rozš. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, 1459 s. ISBN 978 - 80 - 7400 - 059 - 1.
6. HOETZEL, Jiří; WEYR, František. *Slovník veřejného práva Československého - Svazek V*. Repr. původního vyd. z roku 1948. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2000, 1098 s. ISBN 80-902752-9-X.
7. PRŮCHA, Petr. *Základní pojmy a instituty správního práva*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, 420 s. Spisy Právnícké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, ISBN 80-210-2002-4.

8. STAŠA, Josef. K některým veřejnoprávním a soukromoprávním aspektům podnikání. *Správní právo*, roč. 44, č. 1-2, 2011, s. 83-96. ISSN 0139-6005.
9. SKULOVÁ, Soňa. *Správní uvážení: základní charakteristika a souvislosti pojmu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, 241 s. ISBN 80 – 210 – 3237 - 5.
10. TOŠNER, Ondřej. Veřejný zájem a jeho normování zákonem. *Právník*, 2009, ročník 98, č. 3, s. 225 – 232. ISSN 0231 -6625.